

SANNHETEN OM

CRACK-

kokain

Base

Ball

Jelly beans

Nuggets

Rock

neitilstoff.org

HVORFOR DETTE HEFTET BLE LAGET

Det snakkes mye om stoff verden over – på gatene, i skolen, på internett og i TV. Noe av det er sant, noe er ikke sant.

Mye av det du hører om stoff kommer fra dem som selger dem. Tidligere narkohandlere har tilstått at de ville ha sagt hva som helst for å få andre til å kjøpe stoffene deres.

Ikke la deg lure. Du har bruk for fakta, for å unngå å bli avhengig av stoff, og til å hjelpe dine venner til fortsatt ikke å være på dem. Det er grunnen til at vi laget dette heftet – til deg.

Det er viktig for oss å høre hva du synes om heftet, så vi ser frem til å høre fra deg. Du kan også gå på nettet på **drugfreeworld.org** og sende oss e-post til **info@drugfreeworld.org**.

Hva er Crack-kokain?

Crack-kokain er krystallformen av kokain, som normalt er i pulverform*. Man får det i sammenpressede klumper eller krystaller i forskjellige farger – fra gul til blekrosa eller hvit.

Man varmer crack og røyker det. Det kalles crack fordi det gir en lyd som noe som spraker eller smeller når det blir varmet opp.

Crack som er den kraftigste formen for kokain, er også den mest risikable. Det er mellom 75 og 100 prosent rent – og er derfor langt sterkere og har en myt kraftigere virkning enn vanlig kokain.

Når noe røykes går virkestoffet raskere til hjernen enn hvis det blir inntatt gjennom magen eller huden. Så når crack røykes blir man intenst og øyeblikkelig «høy», men det holder seg i kun 15 minutter. Man blir også hurtigere avhengig

hvis stoffet røykes i stedet for å bli sniffet (sugd inn gjennom nesen). Man

kan faktisk bli avhengig allerede etter første gang man prøver crack.

Kokain er dyrt og har lenge vært betraktet som «de rikes stoff». Crack derimot selges til priser som er så lave at selv tenåringer har råd til det – i begynnelsen. Sannheten er at når man først er avhengig blir det veldig fort en dyr vane, fordi det skal større og større mengder til for å gi den ettertraktede virkningen.

* Ytterligere informasjon om kokain i pulverform finnes i heftet *Sannheten om kokain* i denne serien.

Gatenavn

Av de mange gatenavnene for crack som brukes i dag, er det disse som er de mest vanlige:

- 24-7
- Apple jacks
- Badrock
- Ball
- Base
- Beat
- Candy
- Chemical
- Cloud
- Cookies
- Crack
- Crumbs
- Crunch and munch
- Devil drug
- Dice
- Electric kool-aid
- Fat bags
- French fries
- Glo
- Gravel
- Grit
- Hail
- Hard ball
- Hard rock
- Hotcakes
- Ice cube
- Jelly beans
- Kryptonite
- Nuggets
- Paste
- Piece
- Prime time
- Product
- Raw
- Rock(s)
- Rock star
- Rox/Roxanne
- Scrabble
- Sleet
- Snow coke
- Sugar block
- Topo (spansk)
- Tornado
- Troop

Jeg bodde nesten et år sammen med en crack-
misbruker. Jeg elsket ham av hele mitt hjerte,
han var kjæresten min, men jeg holdt det ikke ut
lenger.

Jeg ble stoppet og undersøkt av politiet; de
foretok husundersøkelser klokka seks om
morgenen; eksen min stjal uavbrutt og kunne
ikke rive seg løs fra pipa sin.

Jeg tror crack er mer ondskapsfullt enn heroin —
en pipe kan være nok til at man blir et umoralsk
monster.» — Audrey

Internasjonale statistikker

2007 ble 5 477 personer funnet skyldige i kriminelle handlinger forbundet med crack-kokain i amerikanske domstoler. Mer enn 95 % av disse lovovertrederne hadde vært involvert i salg av crack-kokain.

Situasjonen ser annerledes ut i Europa. Det europeiske senteret for overvåkning av stoff og stoffmisbruk har funnet at misbruk av crack-kokain i Europa er mer begrenset til minoritetsgrupper i de større byene, hvor det er høy arbeidsløshet og lav levestandard. I 2006 rapporterte 20 europeiske land at antallet crack-kokain-misbrukere bare utgjorde 2 % av alle

stoffmisbrukerne som kom til avvenning, og de fleste av dem ble rapportert fra England.

I 2007 viste en landsdekkende amerikansk undersøkelse at 8,6 millioner amerikanere på 12 år og eldre hadde prøvd crack. 6,9 % av de spurte i aldersgruppen 18 til 25 år hadde tatt crack innenfor det siste året. I 2007 viste den amerikanske undersøkelsen Monitoring the Future at 3,2 % av avgangselevne på videregående hadde tatt crack-kokain på et eller annet tidspunkt i sitt liv.

I USA var crack-kokain det primære misbruksstoffet for 178 475 personer som ble innlagt til avvenning i 2006. De utgjorde 71 % av alle kokainmisbrukere på avvenning det året.

CRACK OG KRIMINALITET

Honolulu, Hawaii

Atlanta, Georgia

Denne cracken er et fullstendig egoistisk stoff. Det overtar ens liv. Det får tak i en med det samme, det tar ikke lang tid. Den trangten det gir er virkelig kraftig, og man ender med å bruke det oftere og oftere, fordi rusen er så kortvarig.» — Peter

Hvorfor er crack-kokain så sterkt vanedannende?

Crack-kokain er et av de farligste ulovlige stoff som finnes når det gjelder å skape psykisk avhengighet. Det stimulerer sentrale sentre i hjernen som gir personen velvære, og skaper en kunstig kraftig oppstemthet. Man utvikler mye raskere en tvangsmessig

avhengighet av kokain når stoffet blir røyket i stedet for sniffet. Man utvikler raskt toleranse overfor kokain, slik at man etter hvert ikke opplever den samme gode følelsen som man fikk i starten av samme mengde.

Jeg var hekta og
måtte ha crack-
kokain for 12 000
kroner i uka, og jeg
var desperat etter å
bli kvitt de lenkene.»

— Jennifer

Virkninger av crack-kokain

HVA ER DE KORTSIKTIGE VIRKNINGENE AV CRACK-KOKAIN?

Crack gir en kortvarig voldsom rus, og rett etterpå kan det komme det motsatte – en voldsom depresjon, nervøsitet og en trang til mer av stoffet. Folk som bruker det ofte verken sover eller spiser ordentlig. De kan oppleve en sterkt økt puls, vedvarende skjelving i musklene og kramper. Stoffet kan få folk til å føle seg paranoide*, sinte, fiendtlige og engstelige – selv når de ikke er høye.

Det er ikke hvor mye av stoffet man bruker eller hvor ofte man bruker det som avgjør om man får hjerteattakk, slag, krampeanfoll eller om åndedrettet stopper og man dør. Sannsynligheten for dette er ganske enkelt mye større for en som bruker kokain.

* paranoid: mistenksom, mistroisk eller redd for andre mennesker.

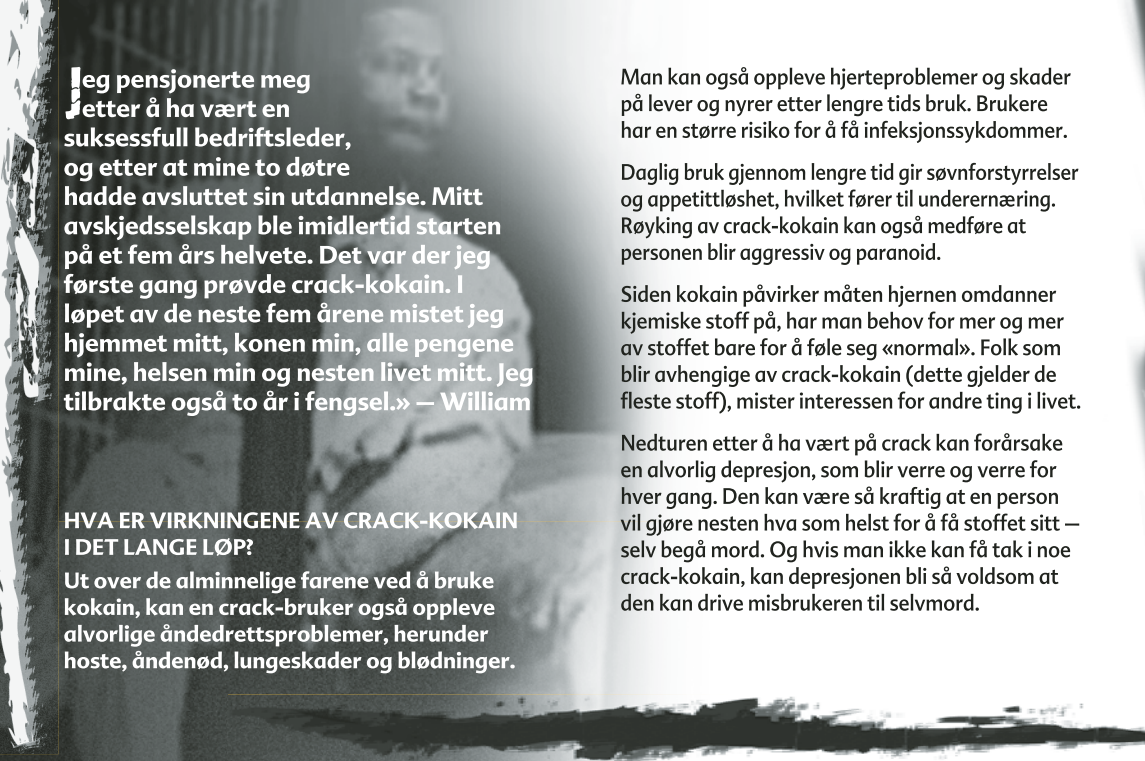

Det er flere helsefarer forbundet med å røyke crack. Det blir ofte blandet med andre stoff som avgir giftig damp når de brennes. Fordi røyken fra crack ikke beholder sin stimulerende virkning særlig lenge, er crack-piper generelt veldig korte. Derfor får man ofte sprekker og brannsår på leppene, som kalles «crack-lepper», fordi brukerne har en veldig varm pipe presset mot leppene sine.

Det eneste jeg tenkte på var crack-kokain. Hvis noen tilbyr deg noe av det, så trår du til med det samme og tar det. Det er akkurat som å si til en som sulter at han får brød hvis han gidder å gå flere kilometer ...

For meg kom krisen da jeg hadde røyket konstant i et par uker. En dag bestemte jeg meg ganske enkelt for at nå var det nok – jeg klarte ikke å holde ut lenger, så jeg forsøkte å begå selvmord.

Men jeg må prøve å kjempe meg videre ... Jeg håper overlevelsesinstinctet mitt slår til» – John

Jeg pensjonerte meg etter å ha vært en suksessfull bedriftsleder, og etter at mine to døtre hadde avsluttet sin utdanning. Mitt avskjedsselskap ble imidlertid starten på et fem års helvete. Det var der jeg første gang prøvde crack-kokain. I løpet av de neste fem årene mistet jeg hjemmet mitt, konen min, alle pengene mine, helsen min og nesten livet mitt. Jeg tilbrakte også to år i fengsel.» – William

HVA ER VIRKNINGENE AV CRACK-KOKAIN I DET LANGE LØP?

Ut over de alminnelige farene ved å bruke kokain, kan en crack-bruker også oppleve alvorlige åndedrettsproblemer, herunder hoste, åndenød, lungeskader og blødninger.

Man kan også oppleve hjerteproblemer og skader på lever og nyrer etter lengre tids bruk. Brukere har en større risiko for å få infeksjonssykdommer.

Daglig bruk gjennom lengre tid gir søvnforstyrrelser og appetittløshet, hvilket fører til underernæring. Røyking av crack-kokain kan også medføre at personen blir aggressiv og paranoid.

Siden kokain påvirker måten hjernen omdanner kjemiske stoff på, har man behov for mer og mer av stoffet bare for å føle seg «normal». Folk som blir avhengige av crack-kokain (dette gjelder de fleste stoff), mister interessen for andre ting i livet.

Nedturen etter å ha vært på crack kan forårsake en alvorlig depresjon, som blir verre og verre for hver gang. Den kan være så kraftig at en person vil gjøre nesten hva som helst for å få stoffet sitt – selv begå mord. Og hvis man ikke kan få tak i noe crack-kokain, kan depresjonen bli så voldsom at den kan drive misbrukeren til selvmord.

Fysiske og psykiske virkninger

KORTTIDSVIRKNINGER

Fordi det blir røyket er virkningen fra crack-kokain mer øyeblikkelig og mer intens enn den fra kokain i pulverform.

- Appetittløshet
- Økt puls, blodtrykk og kroppstemperatur
- Sammentrekning av de ytre blodkarene
- Økt åndedrett
- Utvidede pupiller
- Søvnforstyrrelser
- Kvalme
- Overreaksjoner
- Merkelig, uberegnelig og til tider voldelig oppførsel
- Hallusinasjoner, hyperopphisset, irritabilitet

- Berøringshallusinasjoner som får en til at tro at det kravler insekter under huden
- Voldsom, kunstig oppstemthet
- Angst og forfølgelsesvanvidd
- Depresjon
- Voldsom trang til stoffet
- Panikk og psykoser
- Overdoser (selv en enkelt gang) kan føre til kramper, slag og plutselig død

LANGTIDSVIRKNINGER

- Uhelbredelige skader på blodkar i ørene og hjernen; høyt blodtrykk som fører til hjerteanfall, slag og død
- Skader på lever, nyrer og lunger
- Alvorlige brystmerter
- Sviktende åndedrett

- Infeksjonssykdommer og byller, hvis stoffet injiseres
- Underernæring, vekttap
- Alvorlig tannråte
- Høre- og berøringshallusinasjoner
- Problemer med å fungere seksuelt og nedsatt evne til å få barn eller sterilitet (for både menn og kvinner)
- Manglende evne til å orientere seg, sløvhet, forvirring, utmattelse
- Irritabilitet og humørsvingninger
- Større risiko for å havne i farlige situasjoner
- Delirium eller psykose
- Alvorlig depresjon
- Tilvenning og avhengighet (selv etter en gang)

Barn – de mest uskyldige ofrene for crack-kokain

Mest tragisk er det med ofrene som er babyer, hvor moren er på crack-kokain under graviditeten. En allmennyttig forening (The March of Dimes) i USA, som arbeider med sunnhetspleie for gravide og babyer, rapporterer at bruk av kokain enten som pulver eller som crack under graviditeten kan påvirke kvinnen og det ufødte barnet på mange måter. I de første

månedene av graviditeten kan det øke risikoen for ufrivillig abort. Det kan også forårsake hjertestans hos det ufødte barnet og gi permanente hjerneskader eller hjerteanfall.

Det nasjonale institutt for stoffmisbruk rapporterer, at hvis et barn utsettes for crack-kokain under graviditeten, så kan det føre til betydelige problemer for barnet senere i livet.

Jeg fikk prøve crack-kokain,
og det var da livet mitt falt
fullstendig fra hverandre. Jeg
var ute med noen mennesker
som jeg på den tiden
betraktet som virkelig nære
venner. Vet dere, det er riktig
det de sier om crack: Du tar
det en gang, og du blir aldri
høy på samme måten igjen ...
Det ødela meg fullstendig.
Det tok fullstendig kontroll
over meg.

Crack-kokain har ødelagt
ryktet mitt og selvrespekten
min.» – Diane

Crack-kokain: En kort historie

Mens bruken av kokablader som rusmiddel kan dateres 3000 år tilbake, er crack-kokain en krystallisert form av kokain som ble utviklet under kokainboomen i 1970-åra og utbredt opp gjennom midten av 80-åra.

Ifølge US Drug Enforcement Agency ble det på slutten av 70-tallet sendt store mengder kokain inn i USA. Dette gjorde at prisen på stoffet falt med opp til 80%. På grunn av de fallende prisene på deres ulovlige produkt, gjorde langerne pulveret om til «crack», som var en fast form for kokain som kunne røykes.

Ved å brette det i små deler, eller «stein», kunne denne formen for kokain selges i mindre porsjoner til flere mennesker med større fortjeneste. Det var billig og enkelt å

Crack-kokain var en langers drøm: Man blir høy umiddelbart, og de som bruker det blir avhengige i løpet av veldig kort tid.

produsere, lett å bruke og veldig innbringende for langerne.

Fra så tidlig som 1980 dukket det opp rapporter om bruk av crack-kokain i Los Angeles, San Diego, Houston og Karibien.

Den største bølgen i bruken av stoffet kom under «crack-kokain epidemien» mellom 1984 og 1990, da stoffet spredte seg ut til de amerikanske byene. Crack-kokain epidemien økte antallet av amerikanske kokainavhengige drastisk. I 1985 steg antallet av folk som innrømte at de tok kokain jevnlig, fra 4,2 millioner til 5,8 millioner.

På slutten av 1986 kunne man få crack i 28 amerikanske stater. I 1987 var crack tilgjengelig

i alle amerikanske stater, unntatt fire. Siden da har bruken av stoffet spredt seg til hele Nord- og Sør-Amerika, inn i Europa og til resten av verden.

I 2002 opplevde England sin helt egen «crack epidemi», da antallet crack misbrukere som søkte hjelp steg med nesten 50 % i forhold til året før. England rapporterte om en 74 % stigning i beslag av crack-kokain under narkorazziaer mellom 2000 og 2006.

Størstedelen av de europeiske crack-kokain misbrukere finner man i tre byer – Hamburg, London og Paris. Men bruken av crack-kokain er også blitt registrert som et markant problem i tre tidligere franske kolonier – Guadeloupe, Fransk Guinea og Martinique – og i noen byer i Holland.

Hva langeren vil fortelle deg

Da ungdommer ble spurt for å finne utom hvorfor de startet med å bruke stoff i første omgang, svarte 55 % at det var på grunn av press fra sine venner. kameratene. De ønsket å være kule og populære. Langerne vet dette.

De vil nærme seg deg som en venn og tilby å «hjelp deg igjennom» med «noe som bringer deg opp». Stoffet vil «hjelp deg til å passe inn» eller «få deg til å føle deg kul».

Stofflangerne vil si alt mulig for å få deg til å kjøpe stoffet deres bare for å tjene penger. De vil fortelle deg at «bare du prøver crack en enkelt gang så vil alt bli bra og alt det vonde forsvinne.»

De bryr seg ikke om om stoffene ødelegger livet ditt, så lenge de får betalt. Alt de bryr seg om er penger. Tidligere langere har innrømmet at de så på kjøperne sine som «bønder i et sjakkspill».

Få tak i fakta om stoff. Bestem selv hva du vil gjøre.

Sannheten om stoff

Stoff er grunnleggende sett gift. Hvor mye som tas avgjør virkningen.

En liten mengde virker stimulerende (øker aktivitet). En større mengde virker som et beroligende middel (undertrykker aktivitet). En enda større mengde virker som en gift og kan ta livet av en.

Dette er sant for ethvert stoff. Bare mengden som trengs for å oppnå den ønskede virkningen varierer.

Men mange stoff har enda en ulempe: de påvirker sinnet direkte. Dette kan forvrengte brukerens oppfatning av hva som skjer rundt ham. Som et

resultat kan en persons handlinger virke merkelige, ufornuftige, upassende og til og med destruktive.

Stoff avskjærer alle følelser, de ønskelige så vel som de uønskede. Så, mens det gir hjelp med lettelse av smerte for en kort tid, utsletter det evne, årvåkenhet og gjør ens evne til å tenke uklar.

Medisiner er stoff som har til hensikt å øke eller senke hastigheten, eller forandre noe med hvordan kroppen din virker og få den til å fungere bedre. Noen ganger er de nødvendige. Men de er fortsatt stoff: De fungerer som stimulans eller beroligende, og for mye kan ta livet av deg. Så om du ikke bruker medisiner slik de er ment å brukes, kan de være like farlige som illegale stoff.

A black and white photograph of a person sitting on a dirt path, looking out over a vast, hazy mountain range. The person is seen from behind, wearing a dark jacket. The landscape is filled with dense vegetation and rolling hills, creating a sense of depth and tranquility. The text is overlaid on the left side of the image.

**Det virkelige svaret
er å få faktaene og
ikke ta stoff i første
omgang.**

HVORFOR BRUKER FOLK STOFF?

Folk bruker stoff fordi de ønsker å endre noe i sine liv.

Her er noen av grunnene unge mennesker har oppgitt for å ta stoff:

- For å passe inn
- For å slippe vekk eller slappe av
- For å ikke kjede seg
- For å se voksne ut
- For å gjøre opprør
- For å eksperimentere

De tror stoff er en løsning. Men med tiden blir stoffet til problemet.

Skjønt det kan være vanskelig å se ens problemer i øynene, er følgene av å bruke stoff alltid verre enn det problemet man prøver å løse med dem. Det virkelige svaret er å få faktaene og ikke ta stoff i første omgang.

REFERANSER

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, *State of the Drug Problem in Europe, 2008*

U.S. Drug Enforcement Agency *Fact Sheet on Cocaine*

National Institute of Drug Abuse: *NIDA Info Facts: Crack and Cocaine*, April 2008

United Nations Office on Drug and Crime, *World Drug Report 2008*

«Crack Facts and Figures», Office of National Drug Control Policy, 2008

«Illicit Drug Use During Pregnancy», March of Dimes

«Research Report Series—Cocaine Abuse and Addiction», National Institute on Drug Abuse (NIDA)

«Drug and Alcohol Use and Related Matters Among Arrestees 2003», Zhiwei Zhang, Ph.D., National Opinion Research Center

«Cocaine use among young reaches shocking levels», thisislondon.co.uk

«Monitoring the Future, Overview of Key Findings 2007», NIDA

UN Office on Drugs and Crime *Annual Report 2008*

DEA History Book, 1985-1990

«Crack 'epidemic' fuels rise in violent crime», *The Observer*, 17 Feb 2002

BILDER:

Cover: DEA/drugs; IFC: Corbis; Side 5 og 8: DEA/drugs; side 12: Courtesy Infolmagination.org.

Millioner av hefter som dette er blitt delt ut på 22 språk verden over. Når det kommer nye stoff på gaten, og mer informasjon om deres virkninger blir kjent, blir heftene oppdatert og det blir lagd nye.

Heftene blir utgitt av Foundation for a Drug- Free World (Stiftelsen for en stoffri verden), en ikke-religiøs allmenntilgjengelig organisasjon med hovedkontor i Los Angeles, California.

Foreningen fremstiller undervisningsmaterialer og gir råd og koordinerer et internasjonalt nettverk til forebyggelse av stoff. Nettverket arbeider med unge, foreldre, lærere, frivillige organisasjoner og offentlige myndigheter – enhver med interesse i å hjelpe mennesker til et liv uten stoffmisbruk.

VIKTIGE FAKTA

Dette hefte er et i en hel serie av hefter, som inneholder fakta om marihuana, alkohol, ecstasy, kokain, crack-kokain, crystal meth og metamfetaminer, sniftestoffer, heroin, LSD og misbruk av reseptpliktige legemidler. Ved bruk av denne informasjonen kan leseren beslutte seg til å leve et liv uten stoff.

For ytterligere informasjon eller flere eksemplarer av dette eller andre hefter i denne serien, kontakt:

Internasjonal adresse:

Foundation for a Drug-Free World
1626 North Wilcox Avenue, #1297
Los Angeles, CA 90028, USA

drugfreeworld.org
info@drugfreeworld.org
(001) 818 9525260

Adresse i Norge:

Si nei til stoff, si ja til livet
Postboks 156 Grefsen
0409 Oslo
neitilstoff.org
info@neitilstoff.org